

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VI. Potentia non excedit suum objectum adaequatum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

dem cum requiratur virtus infinita, longè difficilior & majus est, quàm aliquid ex materiâ produci, quomodo substantia composita producitur, per generationem. Primarium autem, quod hîc respondendum, est, quòd, licet materia in substantiâ compositâ, ferrum in ense includatur, in productione substantiæ compositæ, neque productio ferri in fabricatione ensis, cum ibi materia prima, hîc autem ferrum præsupponatur, & jam ante esse suum obtineat.

REGULA VI.

*Potentia non excedit suum objectum.
adequatum.*

I. Objectum adequatum, ut ex ipsius vocis significatione constat, dicitur, quod est æquale potentia: ita ut circa omne id, quod sub eo continetur, possit potentia suum exercere actum, & omne id, circa quod potentia suum actum exercere potest, sub eò contineatur. Unde potentiam excedere suum objectum adequatum, est, posse potentiam circa aliquid suum exercere actum, quod sub objecto ejus adequato non continetur, ut si quis statueret, visum posse percipere saporem, cum sapor sub visibili, quod objectum visus adequatum est, non contineatur. Ea autem manifestissima est contradictio. Si enim potentia circa aliquid exercit suum actum, hoc ipso: id ejus objectum est, cum hæc sit natura objecti: si autem non continetur sub objecto adequato, hoc ipso non est ejus

objectum, aliàs enim objectum adæquatum non comprehenderet omne id, quod est objectum, vel circa quod potentia suam exerit actum.

II. Ex hoc axiomate non pauci colligunt, Deum non posse videri oculo corporeo, sive visu corporis, quoniam nimirum visus corporis objectum adæquatum est visibile corporeum, ut color & lumen. Sed Deus non est visibile corporeum. Si igitur visu corporis Deus posset videri, potentia posset excedere suum objectum adæquatum. Sed hanc controversiam non facimus nostram.

III. Plinius *Lib. II. natural. hist. cap. VII.* negat, Deum esse omnipotentem, præter alia eo usus argumento, quod non possit sibi consciscere mortem, non possit facere, ut, qui vixit, non vixerit, qui honores gessit, non gesserit, ut bis decem non sint viginti. Eodem modo philosophatur vel potius delirat Plutarchus *lib. de plac. neque* multum abludit Conrad. Forst. *Tr. de Deo & attrib. p. 238.* scribens, potentiam Dei non esse profusam infinitam, eò, quod non extendatur ad impossibilia.

IV. Quæ Plinius affert, implicant contradictionem. Quæ verò contradictionem implicant, sunt impossibilia, per *Reg. I. disp. præc.* Quæ impossibilia sunt, sub nullius potentia objecto continentur. Si enim sub aliquam potentiam caderent, hoc ipso jam essent possibilia, & non impossibilia.

sibilia, (quod) modum quod
bilia. Sed
potentia.
objectum
exerere a
objectum
potentia
per conse
cere impo
mnipoten
nitam.

V. Ce
possit per
animal no
rectè infer
non habe
pterea, qu
süs: Sic n
ferre licet
mori non
non sint p
sibilia sun
non possi
mnipoten

I. Zab
formam,

sibilia, (quæ manifesta est contradictio) quemadmodum quæcunque sub visum cadunt, sunt visibilia. Solum ergo *possibile* est objectum omnipotentia. Et cum nulla potentia suum excedat, objectum adæquatum, h. e. nullius potentia sit, exerere actum suum circa id, quod est extra ejus objectum adæquatum; nec omnipotentia sive potentia infinita erit, posse facere impossibilia; & per consequens ex eo, quod Deus non potest, facere impossibilia, malè inferitur, eum non esse omnipotentem, aut potentiam ejus non esse infinitam.

V. Certè sicut nihil derogat visui, quod non possit percipere odorem vel saporem, neque quòd animal non possit videre saporem vel odorem, rectè inferitur, id carere potentia videndi, aut eam non habere omnibus numeris perfectam, propterea, quòd odor & sapor non sunt objectum visus: Sic nihil derogat potentia divina, neque inferre licet, Deum non esse omnipotentem, quòd mori non possit, quod, ut ea, quæ sunt præterita, non sint præterita, quod quavis alia, quæ impossibilia sunt, & contradictionem involvunt, facere non possit, quoniam nimirum ea sub objecto omnipotentia non continentur.

COROLARIA.

I. Zabarella de facult. anim. c. V. negat ullam formam, sive substantialis sit, sive accidentalis,

agere posse sine potentia media. Undè & potentiam calefactivam distinguit à calore, eamque ipsum insequi asserit, sed subscribere hîc ipsi non possumus.

II. An Deus possit facere res meliores, quàm fecit? Aff. Vide Petr. Lombardum & ejus Interpr. *I. d. XLIV.* & Thomam ejusque Interpr. *P. I. Q. XXV. art. VI.*

III. An creaturæ in infinitum perfectiores secundum speciem fieri possint, sive, an, factà quâcunque re, sit possibile fieri perfectiorem secundum speciem, quemadmodum datò quolibet numero, potest dari major? Negant Aureol. *a. p. d. Capreol. I. d. XLIII. q. un. art. II.* Durandus *ibid. d. XLIV. q. II.* Nos affirmamus cum Thomâ *l. cit.* Cajetano *ibid.* Vatzquetz *ibid. disp. CVI. c. IV.* Capreolo *l. cit.* & aliis.

IV. Non audimus Bartholinum, dum *Metaph. major. p. 139. & seqq.* præter actum primum & secundum introducit alium, quem tertium vocat, & à Metaphysicis neglectum ait.

V. Simplicitati Dei adversatur sententia Scottistarum, qua attributa ejus ex natura rei distincta esse asserunt.

VI. Sunt viri eruditissimi, qui docent, propositionem aliquam, in se & extra syllogismum, consideratam, posse esse negantem, in syllogismo verò, ubi respectum ad aliam propositionem obtinet, affirmantem. Sumanus syllogismum ex *I. post. c. X.*

Quæ.

Quæ
Plane
E. Pro
Mino

licet extr
calculum
proptere
versalita
positio
proposit
& respect
nec nega
onem; l
logismo
esse cens

VII. N
cætera &
quos in

Qui r
fac

Electi

E. elec

An ita

peccator

rationes

sionem f

illi, qui

Quæcunque non scintillant, propè sunt.

Planetae non scintillant.

E. Propè sunt,

Minorem dicunt esse affirmantem infinitam, licet extra syllogismum negans sit. Verum nos calculum nostrum adjicere nondum possumus, propterea, quod affirmatio & negatio, ut & universalitas & particularitas, sunt differentiae propositionum absoluta. Quemadmodum igitur propositio, quæ in se particularis est, in syllogismo & respectu alterius nunquam fit universalis: ita, nec negativa fit affirmans. Unde illam propositionem: *Planetae non scintillant*, in proposito syllogismo negantem, & nullo modo affirmantem, esse censemus.

VII. Non parùm molesti esse solent cæcis etiam cætera & eruditis, secundæ figuræ syllogismi, quos infinitos vocant. E. g.

Qui non sunt peccatores, non indigent satisfactione Christi.

Electi indigent satisfactione Christi.

E. electi non sunt peccatores.

An ita concludendum erit; Electi non sunt non peccatores? Ita videtur. Sed non desunt nobis rationes, cur id negemus. Sic autem conclusionem formandam statuimus; Electi non sunt illi, qui non sunt peccatores.

D 6

Disp.

Quæ